

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง พัฒนาการของสถานีวิทยเอเซียเสรี ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ได้แก่ แนวคิดเรื่ององค์กร วิทยุกระจายเสียง และบทบาทหน้าที่ของสถานีวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศ

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด เรื่ององค์กรวิทยุกระจายเสียง

เนื่องจากสถานีวิทยเอเซียเสรีมีลักษณะ เป็นองค์กรสื่อสารมวลชนประเภทหนึ่งที่ถูก จัดตั้งขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสำหรับถ่ายทอดไปยังกลุ่มผู้รับฟังนานาชาติ ดังนั้น การ ศึกษาถึง พัฒนาการของสถานีวิทยเอเซียเสรี จึงจำเป็นต้องอาศัยแนวคิดในเรื่องขององค์กร วิทยุกระจายเสียงมาเป็นกรอบในการศึกษาวิจัย

สุมน อยุ่สิน ได้อธิบายถึง ความหมายขององค์กรวิทยุกระจายเสียงและองค์ ประกอบของโครงสร้างขององค์กรวิทยุกระจายเสียง ดังนี้

องค์กรวิทยุกระจายเสียง หมายถึง รูปแบบการทำงานทางด้านวิทยุกระจายเสียง ที่มีลักษณะการทำงานเป็นกลุ่ม มีการประสานงานกัน มีการกำหนดทิศทางและมีการจัดระเบียบ วิธีการทำงาน ซึ่งองค์กรวิทยุกระจายเสียงนี้ จะมีความสัมพันธ์ในฐานะที่เป็นหน่วยงานย่อยของ

¹สุมน อยุ่สิน , การบริหารงานวิทยุกระจายเสียง (นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2530), หน้า 6-9.

องค์การที่เป็นหน่วยงานใหญ่ เช่น สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรหนึ่งของกรมประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุ ท.ท.ท. เป็นองค์กรหนึ่งขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย เป็นต้น

โดยทั่วไป โครงสร้างขององค์กรวิทยุกระจายเสียง ประกอบด้วย 5 ประการ คือ

1. มีหน้าที่หรือภารกิจ องค์กรวิทยุกระจายเสียงมีภารกิจหรือหน้าที่ในการเผยแพร่รายการวิทยุสู่ประชาชนโดยมีวัตถุประสงค์หลายประการ ได้แก่ เพื่อให้ข่าวสาร ให้การศึกษา ให้ความบันเทิง เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ หรือเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย หรือเพื่อความมั่นคงของชาติ เป็นต้น ซึ่งสถานวิทยุกระจายเสียงทุกแห่งจะต้องปฏิบัติภาระหน้าที่ในการจัดรายการกระจายเสียงให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าวของแต่ละสถานี

2. มีการแบ่งงานกันทำ สถานวิทยุกระจายเสียงทุกแห่งจะต้องมีการแบ่งแยกหน้าที่ในการปฏิบัติงาน เช่น แบ่งออกเป็น ฝ่ายรายการ ฝ่ายข่าว ฝ่ายช่างเทคนิค ฝ่ายขายเวลา ฝ่ายธุรกิจ แต่ละฝ่ายก็มีผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานตามความชำนาญ และมีการประสานงานกันระหว่างฝ่ายต่างๆภายในสถานี

3. มีสายการบังคับบัญชา การปฏิบัติงานในองค์กรวิทยุกระจายเสียงมีสายงานการบังคับบัญชาเช่นเดียวกับการปฏิบัติงานในองค์กรอื่นๆ ได้แก่ มีผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง ผู้บริหารระดับล่าง และผู้ปฏิบัติการ โดยเจ้าหน้าที่เหล่านี้จะต้องปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น และมีการจำแนกงานว่างานใดขึ้นอยู่กับใครและใครเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ

-ผู้บริหารระดับสูง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานีหรือหัวหน้าสถานี

-ผู้บริหารระดับกลาง ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายต่างๆ เช่น หัวหน้าฝ่ายรายการ หัวหน้าฝ่ายข่าว หัวหน้าฝ่ายเทคนิค หัวหน้าฝ่ายขาย เป็นต้น

-ผู้บริหารระดับล่าง ได้แก่ หัวหน้างานในฝ่ายต่างๆ เช่น หัวหน้างานจัดรายการ หัวหน้างานผู้ประกาศ หัวหน้างานซ่อมบำรุง ฯลฯ

-ผู้ปฏิบัติการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้ประกาศ ช่างควบคุมเสียง ผู้สื่อข่าว พนักงานขายเวลา เป็นต้น

4. ช่วงการควบคุม จะต้องมีการระบอบเขตอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาว่ามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเพียงใด มีหน่วยงานใดอยู่ใต้บังคับบัญชาบ้าง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องระบุอย่างชัดเจนเพื่อป้องกันการก้าวก่ายหน้าที่กัน

5. เอกภาพของการบังคับบัญชา อำนาจในการควบคุมสูงสุด หรือผู้บังคับบัญชาสูงสุดรวมอยู่ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือคณะบุคคลอย่างชัดเจน ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ที่ผู้อำนวยการสถานีหรือหัวหน้าสถานี

โดยที่การจัดโครงสร้างขององค์กรวิทยุกระจายเสียงในแต่ละแห่งนั้นย่อมมีความแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับหน่วยการควบคุมที่สังกัดอยู่และขนาดของสถานีวิทยุ ถ้าหากเป็นสถานีวิทยุขนาดใหญ่ เช่น สถานีวิทยุแห่งชาติ ก็ย่อมมีการจัดระบบงานที่ซับซ้อนกว่าสถานีวิทยุส่วนท้องถิ่น โดยมีการแบ่งงานหรือแบ่งความรับผิดชอบที่แตกต่างกันออกไป ตลอดจนมีจำนวนบุคลากรแตกต่างกันตามความเหมาะสมกับขนาดขององค์กร

แนวคิดเรื่องบทบาทหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศ

การสื่อสารระหว่างประเทศ (International Communication) เป็นกระบวนการสื่อสารข้ามเขตแดนระหว่างประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งหรือชาติอื่นๆ¹ ซึ่งวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศได้เริ่มเข้ามามีบทบาทในการสื่อสารระหว่างประเทศตอนช่วงสงครามโลก

¹ Heinz-Dietrich Fischer, International and Intercultural Communication (New York : Hasting House, 1970), P.12.

ครั้งที่ 2 โดยเฉพาะในระหว่างปี พ.ศ.2473-2483 ที่การส่งวิทยุกระจายเสียงคลื่นสั้นข้ามประเทศกลายเป็นสื่อกลางที่มีบทบาทมากกว่าสื่ออื่นๆ ในการส่งข่าวสารไปได้ไกลเกือบทุกส่วนของโลกเพื่อการปฏิบัติการทางจิตวิทยาและการโฆษณาชวนเชื่อทางการเมืองระหว่างประเทศ

การกระจายเสียงระหว่างประเทศ มีความมุ่งหมายเพื่อบริการแก่ผู้ฟังที่อยู่ห่างไกลจากสถานีส่งมากๆ ซึ่งอาจจะอยู่ห่างไกลคนละซีกโลกในการส่งข่าวสารรายการต่างๆจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง โดยใช้ภาษาที่เข้าใจของประชาชนในประเทศนั้นๆ หรือภาษาอื่นที่เข้าใจกันทั่วไป ทั้งนี้เพื่อความรอบรู้และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และในปัจจุบันหลายประเทศได้ทำการส่งวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศมากกว่าสมัยก่อน (จากการสำรวจของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ-ITU ในปี พ.ศ.2530 ปรากฏว่ามีประเทศที่ทำการส่งวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศไม่น้อยกว่า 150 ประเทศ)

จอร์จ เอ คอดดิง¹ (George A. Coddling Jr.) ได้กล่าวถึงวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศไว้ว่า "...ในด้านสากลทั่วไปวิทยุได้ถูกใช้มากขึ้น โดยหลายๆประเทศกำลังหาทางที่จะสื่อสารโดยตรงไปยังประชาชนของประเทศอื่นๆ เครื่องส่งหลายร้อยเครื่องได้ส่งรายการออกไป หลายพันชั่วโมงในทุกๆสัปดาห์ ไปยังทุกมุมโลก และเกือบทุกภาษา รวมทั้งภาษาท้องถิ่นด้วย..." และคอดดิงยังได้อธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการกระจายเสียงว่ามีอยู่ 4 ประการ คือ

1. เพื่อแสดงถึงวัฒนธรรมที่ต้งามและความคิดของประเทศชาติ
2. มุ่งเสนอเรื่องราวข่าวสารทั่วโลก
3. เพื่ออธิบายถึงทัศนคติความคิดเห็นของประเทศที่กระจายเสียงต่อปัญหาต่างๆทั่วโลก
4. เพื่อการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประเทศ

¹George A. Coddling Jr, Broadcasting without barriers (Netherlands : Unesco, 1959), PP.59-61.

วอลเตอร์ บี อีเมอรี¹ (Walter B. Emery) ได้อธิบายถึงลักษณะของสถานีวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศในประเทศสหรัฐอเมริกาว่า เป็นความตั้งใจในการสื่อสารของสถานีวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศ เพื่อให้สาธารณชนโดยทั่วไปในต่างประเทศได้รับโดยตรง สถานีเหล่านี้จะต้องถูกกำหนดขอบเขตโดยกฎข้อบังคับของคณะกรรมการการสื่อสารแห่งชาติ (Federal Communications Commission หรือ FCC) โดยปฏิบัติการกระจายเสียงด้วยกำลังส่งไม่น้อยกว่า 50 กิโลวัตต์ ทั้งนี้ต้องดำเนินการไปเพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ ความเข้าใจ และปฏิบัติการร่วมกันระหว่างประเทศ

ยูจีน เอส ฟอสเตอร์² (Eugene S. Foster) กล่าวว่าวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศ คือ การกระจายเสียงโดยเจตนาไปยังขอบเขตของประเทศอื่น โดยเริ่มทดลองครั้งแรกในช่วงปลายทศวรรษ 2463 เพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางวัฒนธรรมต่อประเทศอาณานิคมของชาวยุโรป ดังเช่น ประเทศอังกฤษและประเทศฮอลแลนด์ ที่กระจายเสียงทางวิทยุไปยังจักรวรรดิของตนเพื่อสามารถรับฟังรายการได้ขณะอยู่ในบ้าน แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จมากนัก นอกจากนี้ ฟอสเตอร์ ยังกล่าวต่ออีกว่า ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler) ชาวเยอรมัน เป็นผู้นำคนแรกของโลกที่นำวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศมาใช้เพื่อจุดประสงค์ในการโฆษณาชวนเชื่อ (propaganda) ต่อมา ในช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง วิทยุระหว่างประเทศคลื่นสั้น (short wave) ถูกนำมาใช้เป็นอาวุธในการต่อสู้เพื่อโน้มน้าวใจประชาชน

โดนัลด์ อาร์ บราวน์³ ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศ ว่าเป็นความพยายามของสถานีวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศของประเทศหนึ่งใน

¹Walter B. Emery, National and international system of broadcasting : their history, operation and control (Michigan : Michigan State University Press, 1969), p.535.

²Eugene S. Foster, America and broadcasting around the world (New York : Brooklyn college, 1979), p.410.

³Donald R. Browne, International radio broadcasting : The limits of the limitless medium (New York : Praeger, 1982), p.3.

การที่จะเข้าถึงผู้ฟังในประเทศอื่นๆ

บราวน์ ได้กล่าวถึง จุดประสงค์ของสถานีวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศไว้ 8 ประการ คือ¹

1. เป็นเครื่องมือของนโยบายต่างประเทศ (Instrument of Foreign Policy) เป็นบทบาทหนึ่งของนโยบายต่างประเทศ ก็คือ บทบาทในวิธีการทางทูต ซึ่งในทุกนโยบายต่างประเทศจะอยู่บนพื้นฐาน 2 ประการ คือ การสร้างนโยบายกับการทำให้นโยบายประสบความสำเร็จหรือการสนองนโยบาย ซึ่งนักวิทยุกระจายเสียงจะเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการทำให้นโยบายประสบความสำเร็จ โดยการบอกกล่าวอย่างเป็นทางการ หรือกึ่งทางการจากรัฐบาล ดังนั้น จึงอาจจะกระจายเสียงในรูปแบบของการประกาศ รายงาน หรือสุนทรพจน์ เป็นต้น

2. เป็นกระจกของสังคม (Mirror of Society) เป็นการแสดงถึงภาพชีวิตของคนในชาติ โดยการนำเสนอเนื้อหาที่เน้นไปในทางบวก เช่น การยกระดับสังคม, การให้ความสนใจของสมาชิกรัฐสภาต่อความกินดีอยู่ดีของประชาชนในประเทศตน เป็นต้น แต่จะเสนอเนื้อหาส่วนน้อยที่เกี่ยวกับเรื่องของปัญหาสังคมของประเทศตน ไม่ว่าจะเป็น ความแปลกแยกทางสังคม, ความยากจน, การว่างงาน, ความคับข้องใจต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งจะเป็นการกระจายเสียงที่มีรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกัน เช่น รายการข่าว, รายการสารคดี, รายการสัมภาษณ์, รายการพูดคุย หรืออาจจะเป็นลักษณะของละคร ทั้งนี้ก็ต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละสถานี

3. การแสดงเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Presence) หลายประเทศได้แนะนำว่า วิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศ เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของการมีสถานภาพใหม่อันเป็นอิสระซึ่งแต่ละสถานีจะได้รับการพัฒนาภายใต้เหตุการณ์และวัตถุประสงค์ในขณะนั้น เช่น บางสถานีเกิดขึ้นเมื่อมีการต่อสู้ โดยวิธีการโฆษณาชวนเชื่อ หรือเพื่อแสดงถึงความความสามัคคี

¹ Ibid., pp. 30-36.

ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกับประเทศที่เป็นพันธมิตรกับตน หรือเพื่อการเข้าถึงเซลยศึกหรือนักโทษที่อยู่ต่างแดน เป็นต้น ซึ่งหลายสถานตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์เหล่านี้ และถ้าหากชาติใดชาติหนึ่งหยุดการกระจายเสียงระหว่างประเทศนี้ไปก็อาจจะตีความหมายเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งได้ว่าชาตินั้นไม่ได้ให้ความสนใจต่อเรื่องราวที่เกิดขึ้นภายในโลก

4. การโน้มน้าวใจและการเห็นพ้องต้องกัน (Converter and Sustainer) โดยที่นักวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศส่วนมาก มีความหวังหรือต้องการที่จะชักชวนผู้ฟังให้ยอมรับต่อทัศนคติ ความเชื่อและนโยบายต่าง ๆ ของประเทศหรือต่อองค์กรผู้เป็นเจ้าของสถานี เช่น สถานีวิทยุคอมมิวนิสต์ก็จะกระจายเสียงเพื่อแสดงถึงความดีงามของลัทธิคอมมิวนิสต์ หรือสถานีวิทยุของพวกคริสเตียนก็จะเสนอเนื้อหาในทำนองที่ทำให้ผู้ฟังหันมายอมรับในพระเยซู-คริสต์

5. เพื่อการบังคับขู่ขู่ขู่ (Coercer and Intimidator) โดยการกระจายเสียงแบบลับ (Clandestine broadcast) การใช้วิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศเพื่อการบังคับขู่ขู่ขู่มีมาเป็นเวลายาวนานแล้ว ตั้งแต่ก่อนเกิดสงครามโลกครั้งที่สอง และก็ได้ปรากฏอยู่อย่างต่อเนื่องระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งบ่อยครั้งที่สถานีวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศถูกใช้เป็นสถานีลับในการคุกคามเพื่อทำลายล้างรัฐบาลหรือผู้นำประเทศ

6. เพื่อการศึกษา (Educator) เป็นการจัดตั้งสถานีวิทยุเพื่อให้ผู้ฟังได้ศึกษาหรือเป็นการเรียนด้วยตนเองที่บ้าน (home study) เช่น การฝึกภาษาต่าง ๆ ทางวิทยุ ไม่ว่าจะเป็น การสนทนา การฝึกพูดด้วยตนเองคนเดียว เมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องการความช่วยเหลือ แสดงความเป็นมิตรหรือเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ

7. เพื่อความบันเทิง (Entertainer) จะเป็นการจัดรายการเพื่อความบันเทิง หรือเป็นการคลายเครียด ทั้งนี้ก็เพื่อการดึงดูดความสนใจของผู้ฟังให้ติดตามรายการข่าวสารของทางสถานีต่อไป โดยการจัดให้มีรายการคั่น เช่น รายการเพลง หรือ รายการเพลงคุณขอมมา เป็นต้น

8. เพื่อการขายสินค้าหรือบริการ (Seller of Goods and Services) เป็นลักษณะการกระจายเสียงในรูปแบบของการโฆษณาขายสินค้าหรือบริการทางวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศ ซึ่งการโฆษณานี้จะเป็นแหล่งที่สนับสนุนด้านการเงินหรือรายได้ที่ดีทางหนึ่งของสถานี

นอกจากนี้ บราวน์ ยังได้อธิบายว่า จุดประสงค์ที่แตกต่างกันของสถานีวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศนั้น ขึ้นอยู่กับแหล่งที่ควบคุมและให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนทางการเงินแก่สถานี เช่น จากรัฐบาล, กลุ่มทหาร, หน่วยราชการต่างๆ หรือสถาบันต่างๆ เช่น สถาบันทางศาสนา เป็นต้น

ซิดนีย์ เฮด¹ (Sidney Head) ได้กล่าวถึง ลักษณะพิเศษของวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศว่า เป็นความสามารถของการส่งสัญญาณกระจายเสียงข้ามเขตแดนทางการเมืองได้อย่างเสรีซึ่งเป็นสื่อกลางที่มีบทบาทเฉพาะในการสื่อสารระหว่างประเทศ

เฮด ได้จัดประเภทของวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศออกเป็น 6 ประเภท คือ²

1. การทำสัญญาณล้นล้ำข้ามประเทศ (Spillover signals) เป็นสัญญาณการกระจายเสียงของสถานีวิทยุที่อยู่บริเวณชายแดนประเทศหนึ่งล้นล้ำข้ามไปยังประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงโดยมิได้ตั้งใจ ซึ่งทางสหภาพโทรคมนาคมระหว่างชาติ (International Telecommunication Union หรือ ITU) เองก็ยอมรับว่าสัญญาณที่ล้นล้ำไปนั้นเป็นเรื่องทางเทคนิคซึ่งไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงไปได้ ดังเช่น การส่งสัญญาณดาวเทียมซึ่งอาจจะส่งสัญญาณได้ไม่ครอบคลุมพื้นที่ที่ต้องการได้อย่างแม่นยำ ดังเช่น มีหลายสถานีในภูมิภาคยุโรปที่ส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมโดยตั้งใจที่จะให้บริการแต่เพียงภายในประเทศตนเองเท่านั้น แต่ก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงสัญญาณล้นล้ำข้ามประเทศไปได้ ซึ่งในบางครั้งผู้ฟังอาจจะสามารถรับฟังได้ในต่างประเทศได้

¹Sidney Head, World broadcasting system, a comparative analysis (California : Wadsworth publishing company, 1985), P. 339.

²Ibid., PP. 339-375.

ชัดเจนมากกว่าที่จะรับฟังในดินแดนของประเทศตน

1.1 สัญญาณล้นจากภายในประเทศ (Domestic spillover) ดังเช่น ประเทศตุรกี ซึ่งสามารถรับสัญญาณรายการต่างๆ จากประเทศใกล้เคียงได้ เช่น จากประเทศบัลแกเรีย ไชปรัส อิหร่าน อิรัก เลบานอน โรมานีเย โซเรีย และสหภาพโซเวียต (ตอนที่ยังไม่ได้แยกประเทศ) หรืออย่างเช่น วิทยุของประเทศไทยที่ส่งสัญญาณการถ่ายทอดกระจายเสียงครอบคลุมไปถึงบริเวณภาคใต้ของไทย แต่แล้วเครื่องรับวิทยุของประเทศเพื่อนบ้านคือประเทศมาเลเซียก็สามารถรับฟังได้อย่างชัดเจน ในทางกลับกันเครื่องรับวิทยุของไทยก็สามารถรับฟังรายการของประเทศมาเลเซียได้ด้วย

1.2 สัญญาณล้นของทางการทหาร (Military Spillover) เป็นสถานีวิทยุเฉพาะส่วนของทางการทหารเท่านั้น ดังเช่น Armed Forces Radio and Television Service (AFRTS) เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของกองทหารประจำแห่งสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีอยู่ 100 สถานีใน 15 ประเทศ ซึ่งเสนอทั้งเนื้อหาข่าวสาร กีฬา และบันเทิง จากเครือข่ายภายในประเทศของสหรัฐอเมริกาและส่งสัญญาณข้ามประเทศด้วยเครื่องส่งวิทยุคลื่นสั้นของสถานีวิทยุเสียงอเมริกา

2. การให้บริการโดยเป็นตัวแทนในประเทศ (Surrogate domestic services) เป็นสถานีวิทยุที่ได้รับการสนับสนุนจากทางราชการซึ่งมีความแตกต่างไปจากสถานีวิทยุที่ให้บริการภายนอกประเทศโดยทั่วไป กล่าวคือ เป็นตัวแทนสถานีวิทยุภายในประเทศที่ให้บริการภายนอกประเทศกับประเทศเป้าหมายเท่านั้น อันเนื่องมาจากว่าวิทยุกระจายเสียงภายในประเทศของแต่ละประเทศมักจะปิดบังเรื่องราวความจริงบางอย่างกับผู้ฟังของประเทศตน ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารที่ออกอากาศโดยสถานีวิทยุข้ามเขตแดนที่ถ่ายทอดไปยังกลุ่มประเทศเป้าหมายจึงไม่มีการถูกควบคุมหรือถูกตรวจสอบแต่อย่างใดแต่ก็ไม่ได้รับการประกันในเรื่องของการถูกแทรกสอดจากคลื่นอื่น ๆ จากหน่วยงานการต่างประเทศของประเทศต่างๆ ซึ่งมีอยู่หลายสถานีที่ปฏิบัติการกระจายเสียงตามประเภทนี้ ดังเช่น สถานีวิทยุ Radio Free Europe (RFE) และ Radio Liberty (RL) ทั้งสองเป็นสถานีวิทยุข้ามประเทศของสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างดี โดยมีเป้าหมายการกระจายเสียงไปยังกลุ่มประเทศของสหภาพโซเวียต กลุ่มประเทศเป้าหมายของ RFE คือ

ประเทศเชคโกสโลวาเกีย บัลกาเรีย ฮังการี โปแลนด์ และโรมาเนีย ส่วนเป้าหมายของ RL ก็คือ ผู้ฟังในประเทศสหภาพโซเวียต ทั้งสองสถานีทำการกระจายเสียงเป็นภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆ รวมทั้งภาษาท้องถิ่นของสหภาพโซเวียตอีก 24 ภาษา โดยมีที่ตั้งของสถานีอยู่ที่ ประเทศเยอรมัน การปฏิบัติหน้าที่ของสถานีเป็นอิสระจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกา

3. การให้บริการด้านการเมืองที่มิใช่ของราชการ (Unofficial political services) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความคงอยู่ของรัฐบาล ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 สถานีลับ (Clandestine stations) เป็นสถานีที่ซ่อนอยู่ในประเทศ เพื่อนบ้านที่เป็นเป้าหมายแต่ก็อาจจะมีอยู่ในที่อื่นๆ โดยมีได้เป็นกระบอกเสียงของรัฐบาลหรือทำการโฆษณาชวนเชื่อ การปฏิบัติการของสถานีลับจะกระทำเป็นพักๆ ด้วยตารางเวลาออกอากาศที่สั้น ดังนั้นสถานีนี้จะปฏิบัติการหรือไม่นั้น ก็ต้องขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศที่ยังไม่มีความมั่นคง เช่น สถานีวิทยุ Radio Free Spain ซึ่งเป็นสถานีลับในประเทศสหภาพโซเวียต แต่ก็ได้ปิดสถานีไปในปี พ.ศ. 2520 หลังการตายของผู้นำเผด็จการของสเปน นอกจากนี้ สถานีลับก็ยังมีส่วนบทบาทในการส่งเสริมการต่อต้านการจัดตั้งรัฐบาล และบ่อยครั้งที่สื่ออื่นมักรายงานข่าวที่ได้มาจากการกระจายเสียงแบบลับ สำหรับประเทศไทยก็เคยมีสถานีลับของ ประเทศจีน ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เพราะขณะนั้นประเทศไทยได้เข้มงวดต่อการตรวจสอบเนื้อหาข่าวทางวิทยุ ทำให้เกิดสถานีลับ Voice of Free Thailand ของจีนขึ้น ซึ่งบางครั้งดูเหมือนว่าจะรู้เรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้มากกว่าสถานีวิทยุของประเทศไทยเองเสียอีก

3.2 การยืมสถานี (Borrowed facilities) เป็นการยืมเครื่องส่งวิทยุ จากสถานีวิทยุทางการของประเทศเพื่อนบ้านที่ให้บริการกระจายเสียงนอกประเทศ ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงต่อการเสี่ยงอันตรายและค่าใช้จ่ายของการปฏิบัติการแบบสถานีวิทยุลับ และเป็นการแน่วใจได้ว่าจะมีกำลังส่งมากกว่าและมีความสะดวกสบายดีกว่าสถานีลับ รูปแบบของสถานีวิทยุข้ามเขตแดนแบบขอยืมนี้ได้เกิดขึ้นในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง เมื่อสถานีวิทยุ บี บี ซี ของอังกฤษ ได้อำนวยความสะดวกบริการกระจายเสียงไปยังประชาชนชาวฝรั่งเศสและรัฐบาลอื่นๆ ที่อยู่ต่างถิ่น หรือสถานีวิทยุ Radio Moscow ได้จัดบริการกระจายเสียงสำหรับผู้พลัดถิ่นจาก

เหล่าประเทศสังคมนิยมและคอมมิวนิสต์

4. สถานีวิทยุข้ามเขตแดนเพื่อการพาณิชย์ (Transborder commercial stations) เป็นสถานีวิทยุที่มีเป้าหมายรายการไปยังตลาดต่างประเทศ ซึ่งเท่ากับว่าเป็นที่พบบนระหว่างผู้โฆษณาและผู้รับสารโดยเสนอเนื้อหารายการเป็นการรายงานข่าว (ซึ่งบางครั้งอาจจะมีการลำเอียง) รายการเพลง และโฆษณา สถานีวิทยุประเภทนี้จะต้องถูกจัดตั้งขึ้นโดยถูกต้องตามกฎหมาย โดยตั้งใกล้ๆ ชายแดนของประเทศที่เป็นเป้าหมายหรือตั้งไกลจากเป้าหมายโดยใช้การส่งคลื่นสั้น และถ้าหากเป็นสถานีเดิมนักจะปฏิบัติการโดยปราศจากผลประโยชน์ หรือผลกำไรของการได้รับอนุญาตในการจัดตั้งสถานีออกดินแดนน่านน้ำของประเทศเป้าหมาย

4.1 สถานีวิทยุที่ตั้งอยู่รอบนอก (Peripheral stations) กำเนิดขึ้นครั้งแรกที่ประเทศฝรั่งเศสซึ่งมีรัฐบาลเป็นเจ้าของโดยหวังผลกำไร เพราะเห็นว่าสถานีวิทยุของต่างประเทศสามารถดึงดูดผู้ฟังในประเทศไปได้เป็นจำนวนมากจากการให้บริการกระจายเสียงของทางการฝรั่งเศส นอกจากประเทศฝรั่งเศสที่ให้บริการในประเภทนี้แล้วยังมีประเทศลักเซมเบิร์ก โมนาโก โมร็อกโก สวาซิแลนด์ ยูโกสลาเวีย และเม็กซิโก เป็นต้น

4.2 สถานีวิทยุพาณิชย์ที่อยู่ห่างไกล (Distant commercial stations) เป็นสถานีวิทยุเพื่อการค้าภายนอกประเทศโดยมีระยะทางส่งกระจายเสียงไกลจากชายแดนของประเทศเป้าหมาย เช่นในระหว่างทศวรรษที่ 2463 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้เริ่มพัฒนาการกระจายเสียงเพื่อการค้าโดยใช้คลื่นสั้น ซึ่งมีจุดมุ่งหมายไปยังทวีปยุโรปและอเมริกาใต้ และประมาณปี พ.ศ. 2525 ก็ได้ส่งกระจายเสียงไปยังประเทศญี่ปุ่น ด้วยเครื่องส่งวิทยุคลื่นสั้นที่มีกำลังส่งออกอากาศ 100 กิโลวัตต์ นอกจากนี้ก็มีสถานีวิทยุคลื่นสั้นเพื่อการค้าของประเทศฝรั่งเศส ที่มีกำลังส่งถึง 500 กิโลวัตต์ กระจายเสียงเป็นภาษาฝรั่งเศสและภาษาต่างๆ ของพวกแอฟริกันไปยังประเทศต่างๆ ในทวีปแอฟริกาตะวันตก

4.3 สถานีวิทยุเถื่อน (Pirate stations) เป็นสถานีวิทยุประเภทหนึ่งที่ทำเพื่อการค้าโดยการสื่อสารจากเรือที่อยู่ในน่านน้ำระหว่างประเทศซึ่งไม่ได้รับการอนุญาตจากรัฐบาลหรือสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ ได้ถือกำเนิดขึ้นในปี พ.ศ. 2501 โดยกระจาย

เสียงจากเรือที่ทอดสมอนอกบริเวณน่านน้ำระหว่างประเทศสวีเดนกับเดนมาร์ก รายการส่วนใหญ่ของสถานีประเภทนี้จะมีเนื้อหาเบาๆ เช่น เพลงป๊อป โดยมีเงินสนับสนุนจากการโฆษณาจากมูลนิธิ และจากการขอกู้จากสาธารณชนทั่วไป ดังนั้นสถานีวิทยุเกือบทั้งหมดตั้งเครื่องส่งวิทยุ ให้ออกจากขอบเขตทางกฎหมายของประเทศกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะปฏิบัติการอยู่นอกฝั่งทะเล

5. สถานีวิทยุข้ามเขตแดนเพื่อทางศาสนา (Transborder religious stations)

เป็นการกระจายเสียงเพื่อทางศาสนาหรือการส่งเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับทางศาสนาด้วยแถบคลื่นวิทยุคลื่นสั้น ซึ่งมีอยู่ประมาณ 27 สถานีที่เป็นของพวกคริสเตียน ซึ่งบางก็เป็นเจ้าของเอง บางก็เช่าเวลาจากสถานีทางศาสนาอื่น หรืออาจเช่าจากสถานีเพื่อการพาณิชย์ของเอกชน สถานีของพวกคริสเตียนได้เริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2474 คือ วิทยุวาติกัน (Vatican Radio) มีเครื่องส่งวิทยุคลื่นสั้นทั้งหมด 6 เครื่องด้วยกำลังส่ง 500 กิโลวัตต์ ตั้งอยู่ภายนอกเขตกรุงโรม ประเทศอิตาลี กระจายเสียงออกเป็นภาษาต่างๆ มากกว่า 30 ภาษา ต่อมาไม่นานสถานีข้ามเขตแดนเพื่อทางศาสนาของพวกโปรเตสแตนต์ก็ได้กำเนิดขึ้นด้วยกำลังส่ง 500 กิโลวัตต์เช่นกัน สถานีวิทยุเพื่อทางศาสนาที่มีลักษณะคล้ายกับสถานีวิทยุที่ให้บริการภายนอกประเทศของทางราชการ ซึ่งในบางครั้งก็อาจจะต้องทำสัมปทานเพื่อการได้รับอนุญาตในการกระจายเสียงจากต่างประเทศ มีอยู่หลายสถานีที่ปฏิบัติการกระจายเสียงจากแหล่งที่ตั้งต่างๆ เช่นสถานีวิทยุ Trans World Radio (TWR) ได้ตั้งอยู่ในประเทศโมนาโค เนเธอร์แลนด์ แอนโธลล์ สวาซีแลนด์ กวม ไชปรัส และศรีลังกา บางสถานีก็ได้มีการซื้อเวลาจากสถานีเพื่อการพาณิชย์ สำหรับค่าใช้จ่ายของสถานีเพื่อทางศาสนาอันได้มาจากผู้สอนศาสนา (missionary) หรือคนอื่นๆ ที่มีความเชื่อในศาสนา

6. การให้บริการภายนอกประเทศของทางราชการ (Official external services)

โดยเฮด ได้ให้ความหมายว่า "เป็นการกระจายเสียงเพื่อบริการข้ามประเทศที่ดำเนินการโดยรัฐบาลในการเป็นเจ้าของชื่อสถานีวิทยุ" ซึ่งโดยทั่วๆ ไปก็จะมีการระบุชื่อของประเทศที่อยู่ในชื่อของสถานีด้วย เช่น Voice of America, The British Broadcasting Corporation และ Radio Moscow เป็นต้น โดยมีจุดมุ่งหมายไปยังต่างประเทศเพื่อทำหน้าที่ในฐานะที่เป็น "อาวุธของการทูต" ซึ่งโดยปกติก็จะใช้คลื่นสั้นเพื่อที่จะเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังเป้า

หมายที่อยู่ห่างไกล แต่บางครั้งก็อาจจะใช้คลื่นยาวและคลื่นกลางด้วย และมีมากกว่า 80 ประเทศที่ได้ดำเนินการตามประเภทนี้ด้วยภาษาต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะในช่วงที่เกิด "สงครามเย็น" จำนวนของสถานีวิทยุประเภทนี้ได้มีเพิ่มมากขึ้น อย่างเช่น ประเทศคิวบา อัลบาเนีย เกาหลีเหนือ เป็นต้น

ในการถ่ายทอดกระจายเสียงของสถานีวิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศอาจจะต้องพบกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวแปรทางด้านภูมิศาสตร์ การแทรกสอดจากสถานีวิทยุอื่น ๆ ระดับของแสงอาทิตย์หรือช่วงเวลาของแต่ละวัน รวมไปถึงเรื่องของฤดูกาลด้วย ซึ่งเป็นเหตุให้ระบบการกระจายเสียงระหว่างประเทศแตกต่างกันไปตามภูมิภาคของโลก แต่ทุกสถานีก็มักจะมุ่งไปยังผลประโยชน์ทางการเมืองระหว่างประเทศเป็นสำคัญ ดังนั้นทุกสถานีวิทยุประเภทนี้ทั่วโลกจึงมีแนวโน้มนโยบายในการจัดรายการกระจายเสียงระหว่างประเทศโดยมีเป้าหมายเพื่อการประชาสัมพันธ์ การสร้างความเข้าใจอันดีการรักษาความมั่นคง และการโฆษณาชวนเชื่อ โดยนำเสนอออกมาในรูปแบบของรายการข่าวสารเป็นส่วนใหญ่ และเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการใช้วิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศ จึงได้มีการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศขึ้นมา 2 องค์การ คือ คณะบริหารวิทยุกระจายเสียงโลก (World Administration Radio Conference หรือ WARC) และสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (International Telecommunication Union หรือ ITU) ทั้งนี้เพื่อกำหนดนโยบาย ประสานงานทางด้านรายการ-ด้านเทคนิค และร่วมแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับประเทศสมาชิกขององค์การ สถานีวิทยุกระจายเสียงประเภทนี้ มีอยู่ด้วยกันหลายสถานี เช่น สถานีวิทยุเสียงอเมริกา (Voice of America หรือ VOA) สถานีวิทยุบีบีซี (The British Broadcasting Corporation) สถานีวิทยุมอสโก (Radio Moscow) เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ ดับบลิว เจ โฮเวล¹ (W.J.Howell) ได้อธิบายลักษณะของการกระจายเสียงระหว่างประเทศด้วยระบบดาวเทียมและคลื่นสั้นไว้ว่า

¹W.J.Howell, World broadcasting in the age of the satellite (New Jersey : Ablex Publishing Corporation Norwood, 1989), P.236.

“วิทยุกระจายเสียงระหว่างประเทศคลื่นสั้นถูกใช้เพื่อจุดประสงค์ในการโฆษณาชวนเชื่อ และการสนับสนุนในทางการเมือง ศาสนา การทหาร การพาณิชย์ โดยเสนอเนื้อหารายการเกี่ยวกับข่าวสาร การศึกษา ความบันเทิง ความก้าวหน้าของนโยบายต่างประเทศ ภาพยนตร์ดีของประเทศ โน้มน้าวใจผู้ฟังให้มีความเชื่อทางศาสนา การใช้อำนาจบังคับ การขู่เข็ญหรือคุกคามขู่ขู่ขู่ หรือทำให้กลัว รวมทั้งการขายสินค้า บริการ และความคิด (ideas) นอกจากนี้ ก็ยังมีการส่งเสริมความคิดหรืออุดมการณ์ ซึ่งเป็นกรโฆษณาชวนเชื่อที่แตกต่างไปจากรูปแบบอื่น ๆ ของการสื่อสาร”

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เรือโทหญิงสรวงพร สว่างวิบูลย์พงศ์¹ (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาของวิทยุรายการเพื่อแผ่นดินไทย เพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานในการปรับนโยบายและกลยุทธ์ในการสื่อสาร ซึ่งในงานวิจัยนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงความสอดคล้องของรายการเพื่อแผ่นดินไทย ทิศทางแนวโน้มในการเสนอรายงานข่าวสารของรายการเพื่อแผ่นดินไทย รวมทั้งวิเคราะห์เปรียบเทียบวิธีการนำเสนอของบทวิทยุรายการเพื่อแผ่นดินไทยกับวิธีการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐหรือหนังสือพิมพ์มติชน ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยพบว่า เนื้อหารายการที่นำเสนอมากเป็นอันดับหนึ่งคือ เนื้อหาเกี่ยวกับความมั่นคงด้านสังคมจิตวิทยา อันดับสองได้แก่ ความมั่นคงด้านการทหาร อันดับสามได้แก่ ความมั่นคงด้านการเมืองระหว่างประเทศ และมีลักษณะของการใช้ภาษาเพื่อการโน้มน้าวใจมากกว่าภาษาที่ใช้ในการรายงานข่าวสาร รวมทั้งวิธีการนำเสนอของบทวิทยุรายการเพื่อแผ่นดินไทยนั้นแตกต่างกับวิธีการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ในขณะที่เสนอข่าวสารในเรื่องเดียวกัน

¹เรือโทหญิงสรวงพร สว่างวิบูลย์พงศ์, "การวิเคราะห์เนื้อหาของวิทยุรายการเพื่อแผ่นดินไทย," (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), 2532.

พรสวรรค์ อุทาร์วุฒิพงศ์¹ (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์ในฐานะองค์กรสื่อสารมวลชน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์ที่มีในสังคมไทย ทั้งบทบาทหน้าที่ที่กำหนดให้และบทบาทหน้าที่ในฐานะองค์กรสื่อสารมวลชน โดยทำการศึกษาถึงลักษณะโครงสร้าง สื่อในสังกัด และภารกิจหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์ ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน ผลของการวิจัยพบว่า รัฐบาลตั้งกรมประชาสัมพันธ์ขึ้นครั้งแรกในชื่อ กองการโฆษณา โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเผยแพร่การปกครองระบอบประชาธิปไตยให้เป็นที่รู้จัก และไว้วางใจแก่นานาประเทศ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐบาล กรมประชาสัมพันธ์มีหน้าที่หลักในการเผยแพร่นโยบายและผลงานของรัฐบาลตลอดจนการสร้างความสำเร็จอันดีต่อรัฐบาล ในฐานะองค์กรสื่อสารมวลชนกรมประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์มีหน้าที่ในการให้ข่าวสารความรู้ การศึกษา ความบันเทิง การกระตุ้นใจ และสืบทอดมรดกทางสังคม ด้านลักษณะของงานกรมประชาสัมพันธ์มีบทบาทหน้าที่ทั้งการผลิต การผลิตซ้ำ การเผยแพร่ และการบริโภค นอกจากนี้กรมประชาสัมพันธ์ยังมีบทบาทหน้าที่แฝงในการรักษาอำนาจของรัฐบาล และการครอบงำทางด้านทัศนคติและวัฒนธรรม

ศรีประภัสสร สุทธิเสวีวงศ์² (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การกำหนดรูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการข่าวทางวิทยุกระจายเสียง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึง รูปแบบ วิธีการนำเสนอรายการข่าววิทยุกระจายเสียง ตลอดจนปัจจัยเงื่อนไขที่กำหนดรายการข่าวสารวิทยุกระจายเสียง โดยแบ่งปัจจัยเงื่อนไขในการศึกษาออกเป็น 3 ปัจจัยย่อย คือ ผู้ควบคุมนโยบาย และนโยบายที่เกี่ยวข้อง ผู้ผลิตหรือผู้จัดรายการ และผู้อุปถัมภ์รายการ ผลการวิจัยพบว่า รายการข่าววิทยุกระจายเสียงในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ รายการข่าวประเภท

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹พรสวรรค์ อุทาร์วุฒิพงศ์, "บทบาทหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์ในฐานะองค์กรสื่อสารมวลชน," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 2534.

²ศรีประภัสสร สุทธิเสวีวงศ์, "การกำหนดรูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการข่าวทางวิทยุกระจายเสียง," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 2534.

เป็นทางการ และรายการข่าวประเภทไม่เป็นทางการ นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยเงื่อนไขที่กำหนดรูปแบบและวิธีการนำเสนอรายการข่าววิทยุกระจายเสียงโดยตรง คือ ปัจจัยทางด้านนโยบาย ได้แก่ นโยบายในระดับรัฐบาล นโยบายในระดับหน่วยงานเจ้าของสถานี และนโยบายในระดับปฏิบัติงานของสถานีวิทยุกระจายเสียง รวมไปถึงผู้ผลิตข่าวด้วย ส่วนผู้อุปถัมภ์รายการถือเป็นปัจจัยทางอ้อม

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย